

Marktverkenning: Digitale Werksoorten

Uitkomsten Fase II | Kennissessie

Joost Liebeton | j.liebeton@pipadvice.nl
Reinout van Delden | r.vandelden@pipadvice.nl

14 gesprekken over digitaal werk (28 totaal)

Fase II van de marktverkenning | Gesprekken van juli tot en met oktober 2026

Onze onderzoeksvraag:

Welke (toekomstige) datastromen en data-opdrachten worden door publieke partijen uitbesteed, en in hoeverre zijn zij bereid dit bij sociaal ontwikkelbedrijven in Nederland te laten uitvoeren met het oog op datasecurity, kwaliteit en social return?

1

Datastromen en uitbestedingsbehoefte

Welke (toekomstige) data genereren publieke organisaties en in welke mate resulteert dit in een behoefte om digitaal werk uit te besteden?

2

Bestaande cases en schaalbaarheid

Hoe zijn de stappen van reeds bestaande digitaal werk-cases opgebouwd en wat is de schaalbaarheid hiervan?

3

Bereidheid van opdrachtgevers

In hoeverre zijn (publieke) opdrachtgevers bereid digitale opdrachten bij SW-bedrijven uit te laten voeren?

Met wie we spraken:

7

opdrachtgevers

gemeenten
waterschappen
provincie
woningcorporatie

4

sociaal ontwikkel- bedrijven

waarvan 1 in Spanje
(Gureak)

3

experts

rond woningcorporaties

Er is werk, maar de vraag ontstaat niet vanzelf

Kernbevindingen | Het antwoord op de drie deelvragen

1

Het werk is er, maar wordt nauwelijks uitbesteed

Beelden, archieven, formulieren, rioolbeelden, luchtfoto's, bouwdoSSIers en websites. Opdrachtgevers doen het nu vaak zelf, of het blijft liggen.

2

Het werkt als het SW-bedrijf het werk opknipt

De opdrachtgever koopt een resultaat; het SW-bedrijf verdeelt het in deeltaken en bewijst de kwaliteit met een pilot. Die aanpak is herhaalbaar bij andere gemeenten.

3

Bereidheid is er, de drempel ligt intern

Datasecurity is minder een drempel dan verwacht. De echte drempels: werk in eigen beheer, data die niet op orde is en onduidelijk wie te benaderen.

Tip: Het concrete werk zit bij de uitvoerende afdelingen (riool, geo-informatie, archief, data), niet bij beleid. Daar ligt de ingang voor een SW-bedrijf.

Zes type werksoorten: wat kan nu, en wat later?

24 werkvormen uit de gesprekken, ingedeeld naar termijn (kort, middellang, lang) en kans van slagen

Kans van slagen ★ = voorbeeld

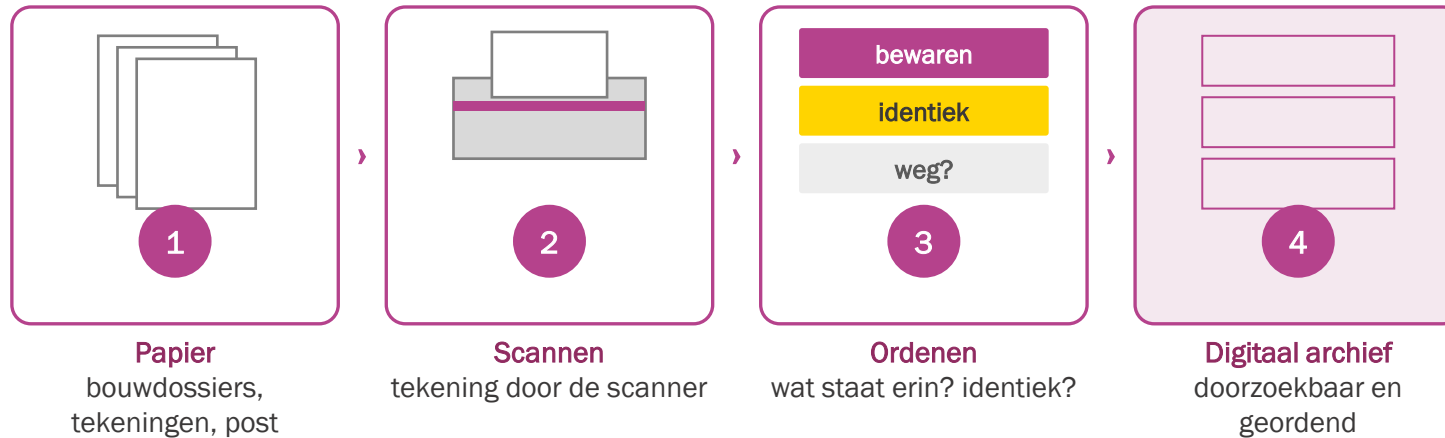
hoog midden laag

	Korte termijn opdrachtgever wil het, werk draait al	Middellange termijn opdrachtgever wil eerst bewijs of niet klaar voor	Lange termijn vraag nog niet concreet, of opdrachtgever doet het zelf
A Archief gemeenten, corporaties, waterschappen	Archief scannen ★ Archief ordenen, ontdebellen		Selectie bewaarplicht Post verwerken
B Beeld en openbare ruimte gemeenten, waterschappen	Objecten inventariseren ★ Intekenen op luchtfoto's	Rioolbeelden beoordelen ★	Veranderdetectie
C Vastgoed woningcorporaties	3D-modellen testen		Vastgoeddata opschonen Plattegronden digitaal Dronebeelden labelen Oppervlaktes meten
D Registratie en invoer gemeenten, corporaties	Contractgegevens invoeren	Sociale kaart controleren	Bouwmaterialen (BIM) ERP-deeltaken
E Testen gemeenten, corporaties	Websites toetsen (WCAG)	Formulieren testen ★	Systemen testen
F AI-data tussenpartijen, waterschappen		Data labelen voor AI AI-uitkomsten controleren	Watergangen annoteren Webonderzoek, vertaling

Voorbeeld 1: een archief scannen en ordenen

Familie A, korte termijn | Bouwdossiers en stadsarchieven; de afbeeldingen zijn een illustratie

Van papieren dossier naar digitaal archief

Waar de moeite zit: Niet in het scannen, maar in het kiezen: wat bewaren we, wat is dubbel, wat mag weg? Dat vraagt vooraf duidelijke selectieregels.

Eerste stap Een afgebakend deel van het archief als pilot, met vooraf de selectieregels, de kwaliteitseis en het tarief.

Waarom kansrijk

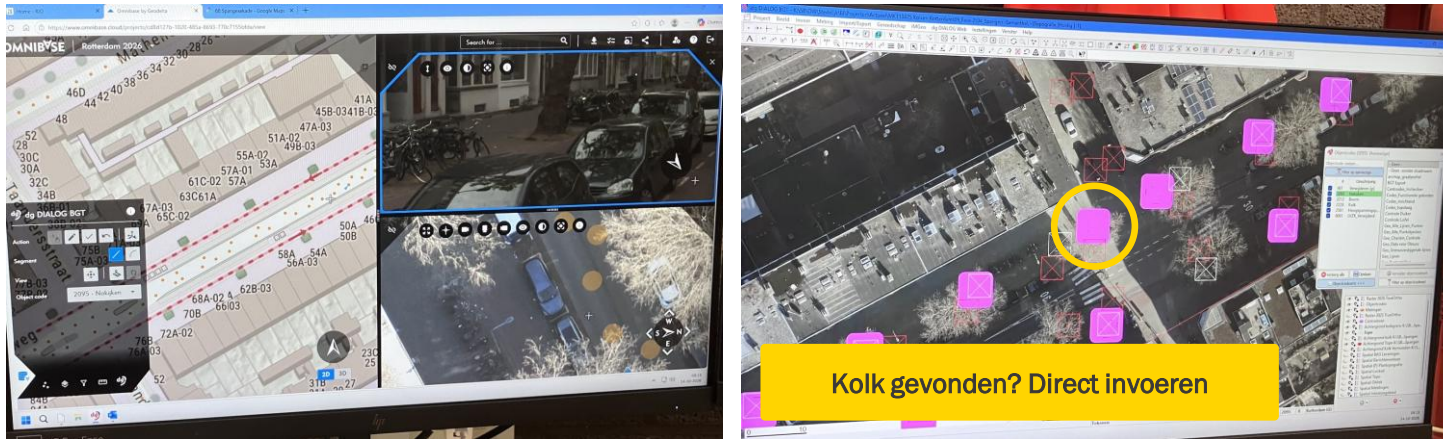
- Stadsarchief Enschede: digitaliseren gaat zeer langzaam, 5 tot 7 jaar werk (groeve schatting)
- De gemeente wil het liever bij een SW-bedrijf onderbrengen; privacy speelt geen grote rol
- Het draait al: Rotterdam Inclusief scant de bouwdoossiers van de gemeente Rotterdam

Wat nog moet

- Selectieregels en bewaartermijnen door de archivist

Voorbeeld 2: kolken in kaart brengen via Streetview

Familie B, korte termijn | Werk van Rotterdam Inclusief voor de gemeente Rotterdam; foto's van de werkplek

Links: Streetview en luchtfoto van de straat. Rechts: de kaart waarin elke gevonden kolk wordt ingevoerd.

1

Straat openen
Streetview en luchtfoto

2

Kolk zoeken
straat voor straat

3

Direct invoeren
positie op de kaart

4

Planning (door Gemeente)
route om leeg te zuigen

Eerste stap Eén wijk, met een objectlijst en een digitale werkinstructie. Daarna door naar de volgende wijk of objectsoort.

Waarom kansrijk

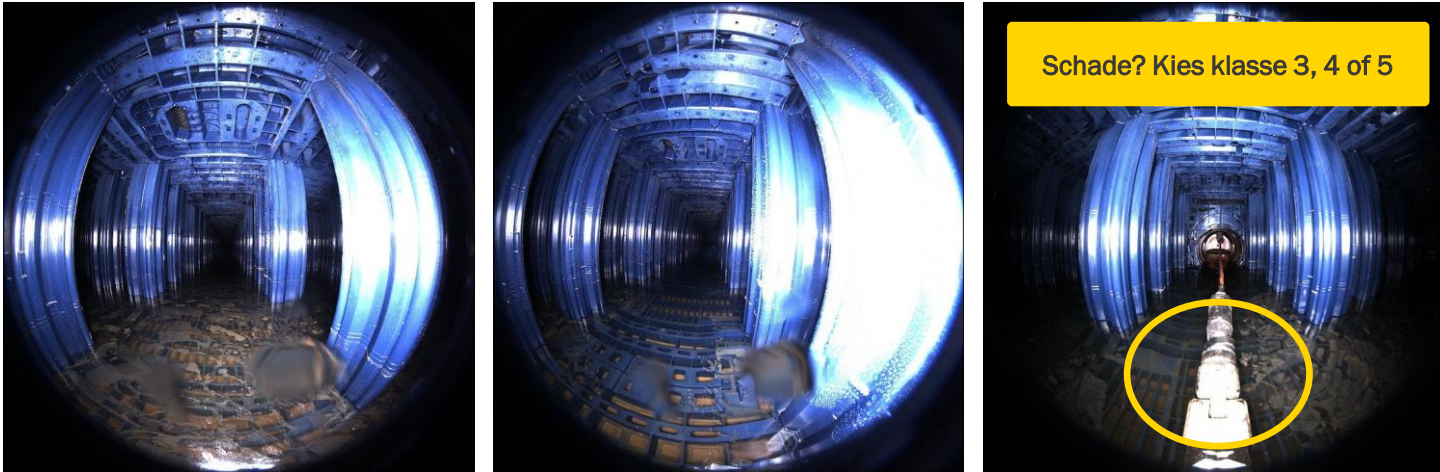
- Draait al: Rotterdam Inclusief voerde ruim 200.000 kolken in
- Nieuwe wijken gaan direct in het systeem; oude wijken heeft elke gemeente
- Openbaar beeldmateriaal: privacy speelt nauwelijks

Wat nog moet

- Training in de kaartsoftware, met een digitale werkinstructie
- Afspraken over volume, tempo en vergoeding
- Ook voor andere objecten, zoals afvalbakken en putdeksels

Voorbeeld 3: rioolbeelden beoordelen op kantoor

Familie B, middellange termijn | Beelden uit voorbeeldmateriaal van een gemeente (360°-inspectie)

Opgnamen uit het voorbeeldmateriaal (360°-camera). De markering is een illustratie.

1

Robot filmt
de buis rondom, 360°

›

2

Medewerker kijkt
digitaal door de buis

›

3

Ernstige schade?
kies klasse 3, 4 of 5

›

4

Vastleggen
in de vaste codering

Eerste stap Met gewone inspectiebeelden testen voor wie dit werk geschikt is. Daarna een training in de 360°-viewer.

Waarom kansrijk

- Elke gemeente heeft riool; één gemeente inspecteert ±60 km per jaar
- Klasse 3 t/m 5 herkennen is genoeg; daarvoor is geen grote cursus nodig
- Inspectie en verslag kunnen mogelijk los worden ingekocht

Wat nog moet

- Training in de 360°-viewer (IBAK)
- Verslag in de vaste codering, zodat elk beheersysteem het kan inlezen
- AI gaat hier snel: het werk kan verschuiven naar AI-uitkomsten controleren

Voorbeeld 4: een formulier testen

Familie E, middellange termijn | Testen als echte gebruiker; het formulier en de bevindingen zijn verzonnen

gemeente.nl/aanvraag-bijstand

Aanvraag bijstandsuitkering

Stap 2 van 5: uw situatie

Woonsituatie

Kies een optie ▾

Heeft u vermogen boven de vermogensgrens van €X ?

1

☐ Ja

☐ Nee

Bankafschriften van de laatste 3 maanden

Bestand uploaden

2

Dit veld is verplicht

3

Volgende

Wat de tester vastlegt

#	Wat ging er mis?	Ernst
1	Het woord 'vermogensgrens' wordt niet uitgelegd	Hoog
2	Mist korte uitleg over hoe bankafschriften gedownload worden	Midden
3	De foutmelding staat alleen in rood, en pas na 'Volgende'	Midden

Zo loopt een testopdracht

Opdrachtgever
levert testomgeving en
testaccounts

SW-bedrijf
verdeelt per formulier
en per stap

Testers
doorlopen het als
echte gebruiker

Rapport
aan de opdrachtgever,
daarna hertest

Waar het werk zit Een gemeente laat formulieren en apps nu testen door een losse groep, met weinig structuur. Verwant werk draait al: Rotterdam Inclusief toetst alle websites van de gemeente Rotterdam op toegankelijkheid, met een vast testscript van 56 criteria.

Vier succesfactoren uit bestaande cases

Gebaseerd op Rotterdam Inclusief, Gureak en Inclusief Groep, aangevuld met inzichten van opdrachtgevers

1

Verdeel het werk zelf in deeltaken

De opdrachtgever levert een werkpakket en een kwaliteitseis; het SW-bedrijf verdeelt dit in deeltaken.

Voorbeeld Gureak verdeelt taken per medewerker, passend bij wat ieder kan.

2

Werk met heldere werkinstructies

Leg per taak vast wat de medewerker doet en wat het resultaat moet zijn.

Voorbeeld Rotterdam Inclusief werkt met digitale werkinstructies. Bij een corporatie scherpten medewerkers de instructie zelf aan.

3

Start kleinschalig en toon kwaliteit aan

Begin met een pilot en leg vooraf tarief, foutmarge en doorlooptijd vast.

Voorbeeld Gureak start met ±100 uur. Een corporatie zag een hogere kwaliteit dan bij eerdere inhuur.

4

Benut bestaande netwerken

Een tussenpartij of sectornetwerk geeft toegang tot meerdere opdrachtgevers tegelijk.

Voorbeeld Datafabryk (opdrachten), CorpoNet (woningcorporaties), Het Waterschapshuis (waterschappen).

Let op: AI verandert het werk Eenvoudig, repetitief werk wordt eerder geautomatiseerd. Tegelijk ontstaat nieuw werk: het controleren van AI-uitkomsten. Bij corporaties verwacht men dat AI het testen van 3D-modellen pas over circa drie jaar overneemt.

Hoe nu verder?

Vervolg van de marktverkenning & oplevering

Wat wij nu doen

- 1 Laatste gesprekken over de werksoorten: archief, openbare ruimte en riool
- 2 Verdiepende gesprekken over werksoorten omtrent universiteiten en softwarebedrijven
- 3 Eindrapport voor SBCM, NSvP en geïnteresseerden

Wat we u vragen

- ? **Herkent u deze werksoorten, of doet u al iets vergelijkbaars?**
- ? **Kent u een opdrachtgever of afdeling die we moeten spreken?**

Vragen of tips?

Neem gerust contact met ons op!

Joost Liebeton

j.liebeton@pipadvice.nl

Reinout van Delden

r.vandelden@pipadvice.nl

Werkvormen op korte termijn

Bijlage 1 van 4 | Kan zonder pilot starten: de opdrachtgever wil het en het werk draait al

Werkvorm	Wat doet de medewerker?	Opdrachtgever (bron)	Kans	Waarom deze termijn en kans
A1 Archief scannen	Papier voorbereiden (nietjes eruit, ontvouwen), scannen, scan controleren op leesbaarheid en bestand benoemen volgens vaste structuur	Gemeente Enschede (stadsarchief); woningcorporaties (via CorpoNet)	Hoog	Enschede wil het bij een SW-bedrijf; 5 tot 7 jaar werk; draait al bij Rotterdam Inclusief
A2 Archief ordenen, ontdebellen	Per document vastleggen wat het is (soort, adres, jaar), dubbele tekeningen markeren, twijfelgevallen doorzetten	Gemeente Enschede; woningcorporaties (via CorpoNet)	Hoog	Zelfde traject als scannen; vraagt heldere selectieregels van de archivaris
B2 Objecten inventariseren	Per straat beelden doorlopen, object herkennen (kolk, afvalbak, putdeksel) en coördinaten vastleggen	Gemeente Oosterhout (afvalbakken, putdeksels); voorbeeld: Rotterdam (kolken)	Hoog	Oosterhout kan direct starten met MidZuid; openbare data; Rotterdam doet dit al met kolken
E1 Websites toetsen (WCAG)	Websites en apps per WCAG-criterium doorlopen ('APK voor websites'); per criterium liggen actie en verwacht resultaat vast	Gemeente Enschede (websites, apps); voorbeeld: gemeente Rotterdam	Hoog	Rotterdam laat dit al doen door Rotterdam Inclusief; bewezen aanpak met Testing010
B3 Intekenen op luchtfoto's	Brandgangen en brandtrappen als lijn of vlak intekenen op de luchtfoto	Gemeente Oosterhout	Hoog	Oosterhout wil het en het werk is eenvoudig, maar projectmatig (klaar=klaar)
C5 3D-modellen testen	Per woning het 3D-model naast de bouwtekening leggen, en nagaan of de data de standaard volgt (bv. keukenblok heet keukenblok en heeft een lengte)	Cazas Wonen (±10.000 wooneenheden); andere corporaties via de zzp-projectleider	Hoog	Draait al bij Cazas met vergelijkbare medewerkers en betere kwaliteit; wel projectmatig, AI na ±3 jaar
D1 Contractgegevens invoeren	Gegevens uit contracten overnemen in een applicatie volgens een invulinstructie	Gemeente Oosterhout; woningcorporaties (via Flowweb)	Midden	Laag instapniveau en bereid; wel projectmatig en vertrouwelijke gegevens

Werkvormen op middellange termijn

Bijlage 2 van 4 | Start na een pilot: de opdrachtgever wil eerst bewijs of is er nog niet klaar voor

Werkvorm	Wat doet de medewerker?	Opdrachtgever (bron)	Kans	Waarom deze termijn en kans
E2 Formulieren testen	Een formulier doorlopen als echte gebruiker, knelpunten vastleggen met schermafdruck en ernst	Gemeente Enschede (bijstand, paspoort)	Hoog	Enschede wil meer structuur in testwerk; werkwijze eerst in een testronde toetsen
B1 Rioolbeelden beoordelen	360°-beelden achteraf doorlopen, schade herkennen, klasse 3, 4 of 5 kiezen en positie vastleggen	Gemeente Bergen op Zoom; herhaalbaar bij elke gemeente	Midden	Grote, herhaalbare vraag; pilot gevraagd; vraagt 360°-inspectie en afspraken met inkoop
D2 Sociale kaart controleren	Per voorziening nagaan of aanbod en contactgegevens kloppen (website, telefoon) en correcties klaarzetten	Gemeente Enschede (±100 voorzieningen)	Midden	Structureel werk, maar data moet op orde en beheren hiervan is nog erg lastig.
F1 Data labelen voor AI	Beelden of teksten labelen volgens een instructie (bv. is deze aardbei rijp of niet)	Via Datafabryk (Inclusief Groep); voorbeeld: Gureak (tech- en IT-bedrijven)	Midden	Draait via Datafabryk en bij Gureak; publieke vraag nog beperkt
F2 AI-uitkomsten controleren	Per uitkomst van een AI-model beoordelen of die klopt (goed/fout) en fouten corrigeren	Gureak (AI-antwoorden valideren); gemeente Enschede pas later	Laag	Werkt al bij Gureak; in Enschede pas als AI wordt ingezet voor de sociale kaart

Werkvormen op lange termijn (1/2)

Bijlage 3 van 4 | Eerst verkennen: vraag nog niet concreet, of opdrachtgever doet het zelf

Werkvorm	Wat doet de medewerker?	Opdrachtgever (bron)	Kans	Waarom deze termijn en kans
C1 Vastgoeddata opschonen	Per woning gegevens controleren en aanvullen (bv. welke cv-ketel van welk jaar) en invoeren in het ERP	Woningcorporaties: Cazas Wonen, leden van CorpoNet; via Flowweb	Midden	Groot volume en positieve houding, maar corporaties willen eerst eigen datavolwassenheid
C2 Dronebeelden labelen	Dronefoto's per woning doorlopen, scheuren en schade markeren als input voor onderhoud	Cazas Wonen (drone-pilots via derde partij); via Flowweb	Midden	Drone-inspecties nog in pilotfase bij een derde partij; goede bereidheid
E3 Systemen testen	Vaste testscripts uitvoeren (functioneel en na updates) en afwijkingen melden	Woningcorporaties (via CorpoNet); gemeente Enschede (apps)	Midden	CorpoNet is positief; wel eerst datavolwassenheid
D3 Bouwmaterialen (BIM)	Materialen omboeken van gesloopt naar nieuw gebouw in het BIM-model	Nog geen opdrachtgever; voorbeeld: Rotterdam Inclusief (in ontwikkeling)	Midden	In ontwikkeling bij Rotterdam Inclusief; nog geen opdrachtgever
C3 Plattegronden digitaal	Plattegronden scannen, overtekenen of ruimten en maten invoeren als basis voor een digitale tweeling	Cazas Wonen (projectgroep digitale tweelingen)	Midden	Eén bron; eerst een datastandaard nodig; archiefonderzoek doet nu een werkstudent
C4 Oppervlaktes meten	Oppervlaktes uit tekeningen bepalen en invoeren volgens de NEN-meetinstructie	Woningcorporaties (via Flowweb)	Laag	Eenmalig werk; eerder door studenten gedaan

Werkvormen op lange termijn (2/2)

Bijlage 4 van 4 | Eerst verkennen: vraag nog niet concreet, of opdrachtgever doet het zelf

Werkvorm	Wat doet de medewerker?	Opdrachtgever (bron)	Kans	Waarom deze termijn en kans
D4 ERP-deeltaken	Afgebakend werk binnen één module van het ERP (bv. Tobias 365) uitvoeren	Woningcorporaties (via Flowweb)	Laag	Idee van een expert, niet van een opdrachtgever; veel systeemkennis
A3 Selectie bewaarplicht	Documenten voorsorteren op soort en datum; specialist toetst de wettelijke termijn	Waterschap Vallei en Veluwe; HHNK	Laag	Kern vraagt domeinkennis; waterschappen doen het zelf
A4 Post verwerken	Inkomende post scannen en soort en afzender registreren	HHNK	Laag	Alles in eigen beheer tot nu toe bij HHNK
B4 Veranderdetectie	Door software gesignaleerde verandering (bv. gedichte sloot) bevestigen of afwijzen	Gemeente Enschede (luchtfoto's); Waterschap Vallei en Veluwe	Laag	Datalab doet het nu zelf; bij Enschede niet uitgevraagd
F3 Watergangen annoteren	Begroeiing en plantensoorten in watergangen aanwijzen op dronebeelden	Waterschap Vallei en Veluwe; HHNK	Laag	Pas nodig bij meer detail; datalab annoteert nu zelf
F4 Webonderzoek, vertaling	Informatie op websites zoeken, verzamelen, vertalen en op een nieuwe plek publiceren	Nog geen Nederlandse opdrachtgever; voorbeeld: Gureak	Laag	Werkt bij Gureak; geen Nederlandse opdrachtgever genoemd